

Taxa postală plătită în num. No. 224.713-929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, fél évre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjszabása szerint. Az ÚJ KELET az erdélyi és bányászi szolidaritás egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Honosított Robert Kóssuth utca 21 e 8 Budapest

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marian Ernő. Felelős szerkesztő Jámber Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Matel Mille 10.

Péntek, 1933 november. 10.

5694. ÉV. XVI. ÉVF. CHESVAN 21. 252 SZÁM.

Ara 5 lej

A Vaida-kormány bukásának drámai története

Titulescu miniszterelnöksége előtérben. A liberálisok a királyt fogják ünnepelni november 15-én. A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa elhatározta a kormány lemondását

A jobboldali kilengések is hozzájárultak a Vaida-kormány bukásához

Bucuresti-Bukarest, nov. 9. (Az Új Kelet bukaresti szerkesztőségének távirati jelentése.) Harmadik napja tart már a válság, mely egy bombarobbanás erejével és váratlansággal hatott politikai körökben. A kolozsvári ünnepségeken még senki se hitte volna, hogy néhány napon belül kitor a kormányválság, csak Ducaék voltak biztosak a dolgukban. Titea hétóra a rá annyira jellemző magabizással állta egybe a hírlapírókat, hogy közölje velük a kormánybukásról elterjedt hírek alaptalanságát. A hírlapírókon keresztül biztosítani igyekezett a közvéleményt, hogy a kacsáknak nem kell hinni, a kormány megingathatatlan. A hétfői verőfényes nyilatkozatra rövid szünetet következett: ez a szélesed addig tartott, míg a királyi vonat megérkezett Szina-jába és nyomban utána Vaida és kormányának legjelentékenyebb tagjai is kísértettek a királyi városka pályaudvarán. A szélesed után pedig beborult az ég a kormány fölött, épp olyan váratlanul, mint ahogy a májusi napsütés után következő zivatar. Valami azonban mégis volt a levegőben:

Vaidával egyidőben a politikai élet minden reprezentánsa befutott Bukarestbe és Szinájába.

A politikai életnek minden mozgásra élesen reagáló szeizmográfja van. És este felé, amikor a miniszterelnök elhagyta a királyi kastélyt már mindenki tisztában volt a helyzettel.

Először Madgearu miatt volt nézeteltérés a kormány és az uralkodó között, másodsor Vaida audienciáján merültek fel át nem hidalható nehézségek.

A király a jobboldali megmozdulások kérdéséről tett fel néhány kényelmetlen kérdést Vaidának. Az utóbbi napokban észlelt jobboldali kilengések fokozása és a Cultur Patriei gyűlésen a király személyével kapcsolatosan elhangzott kijelentések megnevelése a kormány részéről azt a látszatot keltezték, hogy a kormány elvesztette kezéből az irányítás gyepőit és képtelen feltartóztatni a közelgő veszedelmet.

Kedden este tehát a kormány már lényegében megbukott és a király elboacsátta legkedvesebb miniszterelnökét, Vaidát. A legnagyobb bajok belülről jöttek. Magából a nemzeti parasztpártból. Egyrészt Mihalache, másrészt Maniu részéről fenyegettek komoly veszedelmek Vaidát, nem szólva a pénzügyi nehézségekről. Arról, hogy az államkasszában fogytán van a pénz. A komplikált helyzetet betegezte a liberálisok határozott és elszánt fellépése.

„Csomagolhatsz...”

Kedden este amint a miniszterelnök kíséretében Titea megjelent a színajai pályaudvaron odafordult a feléje siető kabinetfőnökhöz és hangjára nyugalmat erőszakolva mondotta:

— Csomagolhatsz.

A kabinetfőnök szinte kérdőjellel görbült.

— Na mit nézel? Megyünk ellenzékbe. Szerdán reggel a komoly organumnak számító Dimineata még nem merde kihozni, hogy a kormány lemondott. Az eset a kormányt magát lepte meg legváratlanabbul és legkínosabban. „Mi lesz most? Ki jön? felosztják-e a parlamentet?” — íme a kérdések, amelyekre ma, ebben a pillanatban nem lehet itt Bukarestben válaszolni.

Fogott Dinu Bratianu fenyegetése?

A liberálisok az orruk alatt mosolyognak rejtelmesen. Ők tudják amit tudnak. Senki sem meri azonban elképzelni, hogy Dinu Bratianu cámpulungi beszéde ellenére,

Titulescu a valószínű miniszterelnök

Egyelőre valószínűbb azonban, hogy az utód Titulescu lesz és ebben az esetben az új választások is elmaradnak. A sokat emlegetett hivatalnok-kormány, a Duca, Goga, Argetoianu, George Bratianu kombinációk kevésbé valószínűnek. Politikai berkekben a hasonló alkalmak szokásos izgalmak észlelhetők. Kormánykörökben nagy az elkéseregés, hogy

az ellenzékbe vonulás váratlanul érkezett.

A kormánynak legalább egy platformot kellett volna előkészítenie. Ha a konverzió kibővítése, az infláció vagy hasonló népszerű okokra hivatkozhatott volna a kormány és ezekkel indokolta volna bukását, akkor könnyű lett volna az ellenzékieskedés.

A legkedvezőtlenebb pillanat...

A kormány éppen a legkedvezőtlenebb atmoszférában bukott meg. A nemzeti parasztpárt Vaida-csoportja most a legnépszerűtlenebb. Maniuekkal való ellentétei a végtelenségig élleződtek ki.

Az elnöki tanács tudomásul veszi a kormánybukást

Bucuresti-Bukarest, november 9. (Az Új Kelet tud.) Csütörtökön délelőtt tizenegy órakor üt össze a nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa, amelyen Mirto, Pop Csicsó István, Costachescu, Halippa, Hateganu, Saveanu és Nitescu vettek részt. Tizenkét órakor megérkezett Mihalache is. Vaida tartott beszédet, ismertetve a helyzetet és kijelentette, hogy a kormány távozása elodázhatatlan, miéértis legközelebbi királyi kihallgatásán közölni fogja az uralkodóval az összkormány lemondását. Ez a kihallgatás szombat lesz Szinájában.

Az utódlás kérdésében az elnöki ta-

mely csupa fenyegetés volt arra az esetre, ha a legfelsőbb fórum november 15-ig nem mondhatja le a kormányt.

A liberálisok jöjjenek hatalomra. Ha a liberálisok jönnének, az volna a látszat, hogy az ultimátum fogott. Mit lehet azonban tudni, hogy Duca miről tárgyalt az uralkodóval a multheti audiencián? Egy bizonyos:

amenyiben a liberálisok vezetik le a választást, sem vasgárdista, sem cuzista a parlamentbe nem teszi be a lábát.

Az országban rend lesz, mert a liberálisoknál nem lelki probléma sem lapbétöltés, sem ostromállapot, sem egyik-ét célra vezető, de törvénytelen kormányaktus.

Ezeket az ellentéteket már a kormányon kellett volna rendezni

és kérdés, hogy vajon az ellenzéken helyreáll-e majd a béke a frakciók között, kérdés, nem eszike teljesen széjjel a valamikor félelmetes erejű nemzeti parasztpárt a váratlan bukás következtében.

Egy érdekesség fordulat

Amilyen pesszimista a hangulat a nemzeti parasztpárti körökben, éppen olyan magabizos reménykedés tölti el a liberális pártot. A klubban állandó értekezletek folynak: a vasárnapi demonstráció nem a kormánybukató kampány, hanem a király ünneplésének jegyében fog lezajlani. Ez a váratlan hangulatváltozás a legszellemesebb csattanója a kormányválságnak. Dinu Bratianu Cámpulungban fenyegetőzött. Ekkor a liberális párt még clybá tünt, hogy nem adta be teljesen a derekát az alkotmányos kérdésben. És most, amikor az alkotmányosság dolgában nagyon is engedékeny Vaida megbotlott: a liberálisok a királyt ünneplik. Hátszegi Ernő

A fasiszta-antiszemita veszedelem

I. Abban a harcban, amit a román államiban való hatalom körül folyik ez uttal nem az a kérdés, hogy ki kerül a husosfazék mellé, hanem a harc a demokráciáért és a szabad alkotmányosságért folyik, a hangsúly azon van: szabade leszorítani Romániát a mai Németország nivójára. Nem elég az a megállapítás, hogy itt a jelszó: demokrácia, vagy fasizmus, mert a tiszta fasizmustól Hitler Németország fajkérdése nagyon távol van, az olasz fasizmus pedig egyáltalában nem ismeri az antiszemizmust.

De ostobaság lenne elhítni magunkkal, hogy a hatalom körüli harcot Romániában kizárólag a pártoknak a zsidó kérdéssel szemben való állásfoglalása jellemzi. Azonban a de-log természetéből folyik, hogy a harc és a győzelem kihatással lesznek a romániai zsidóságra.

A lapok közlése szerint a mostani kormány rövidesen távozik helyéről és az új választások levezetésével a legfelsőbb bíróság elnökét fogják megbízni. Kormányozni fog egy választási kormány, amelynek az lenne a feladata, hogy tiszta és befolyástól mentes választásokat vezessen le. A választás eredménye lesz majd indikációja annak, hogy ki kerüljön véglegesen kormányra.

Világos, hogy az ilyen demokratikus módszer ellen senkinek kifogása nem lehet és mi lennénk az utolsók, akik a szabad és becsületos választások ellen ágaskodnánk.

II.

Am egy demokratikus választás feltételezi a demokratikus választási rendszert. Egy olyan választójoggal, amelyet az olasz fasizmustól lestek el, nem lehet demokráciát csinálni. Románia összes pártjai már régebben elismerték, hogy ez a választójog meg-hamisítja a lakosság igazi akarát. Gyakran kimutatták, hogy tíz- és huszezeres választótömegek képviselő nélkül maradnak, míg bizonyos körülmények között ezer választó is képviselet tud küldeni a parlamentbe. Bűn az is a demokrácia ellen, ha egy választási lista, amely negyven százaléket tud elérni, több mint kétharmad többséggel bevonulhat a parlamentbe. Akkor már nem a többség uralkodik, hanem a kisebbség, ez pedig a népi uralom gondolatával ellenkezik, amely tudvalevőleg csak a többségi elv alapján épülhet fel.

Ha a közeli parlamenti választások alkalmával érvényben marad a régi választási törvény, megtörténhetik, hogy román és német hitlerista antiszemita egyesült lista eléri a leadott szavazatok negyven százalékát és a választási prémium alapján a mandátumok több mint kétharmadával bevonul a parlamentbe és ennek megfelelően át is veszi a kormányzást.

III.

Néhány évvel ezelőtt lehetetlennek tartották, hogy Adolf Hitler, akit a német pártok felülről néztek, osztrák mázolóknak csufoltak, mint birodalmi kancellár intézze valaha Németország sorsát. A legnagyobb mértékben valószínűtlen dolog fénybe vált és ha rendkívüli események nem hoznak radikális változást, akkor a hitleri rendszer hosszideig uralom maradhat.

Röviddel ezelőtt még lehetetlennek tartották, hogy kimondottan antiszemita kormányt biznának meg Románia kormányzásával. A németországi tapasztalatok azonban kioktattak benünket, hogy egy antiszemita kormányzat nem tartozik a lehetetlenségek birodalmában. Ha a közeli parlamenti választásokat az érvényben lévő választójog alapján vezetik le, és ha a

VILÁG TÜKRE

ek

OHOG? EGGER LPASZTILA BIZTOSAN KÖHÖGÉST KEDTSEGET

Nouă igazgatósága... Zakariás, Nouă igazgatója.

nk folytatása... Éllen.

st csütörtök dé... terelnök az audien

entette az uralko... ruházta fel az

mosztagos... anu előtt

november 7. Az... a Vasgárda

ostudományi Egy... este fél 9 órakor

és Lapkiadó... Strada Baron

különböző antiszemita és félantiszemita frakcióknak sikerülne megegyezniük akkor fájdalom, van rá lehetőség, hogy egy olyan választási lista kapja az összes szavazatok negyven százalékát, amelynek jele hasonlít a kampókeresztre. És akkor egy hitleri kormány jut uralomra, az antiszemitizmus programjával.

Régebben azt hittük, hogy egy akkor még lehetetlennek hitt antiszemita miniszterelnöknek sok vizet kellett volna keverni az antiszemitizmus borába. Mert ha az ember kormányra jut, másképp beszél, mint mikor ellenében volt. Azt hittük, hogy egy antiszemita kormány az alkotmányhoz nem merne hozzányúlani. De a németországi események megmutatták, hogy az antiszemita őrjöngés sem állott meg az előtt sem, amit a kultúremberiség és vele együtt mi zsidók a legbiztonságosabb kincsnek tekintettünk.

IV.

Hogy az antiszemita-fasiszta kormány mit jelentene Romániában azt nem kell magyarázunk. Nemcsak a zsidók, vagy a többi kisebbségek életét tenné lehetetlenné a megrendítené egy ilyen kísérlet a fiatal ország teljes gazdasági és morális alapját is. A konszolidáció helyett a teljes káosz lenne urra nemcsak belpolitikai tekintetben, hanem a Hitlerhez való viszony révén az ország integritását érintő külpolitikai téren is.

V.

Talán szemelők fogják tartani ezeket a lehetőségeket az egymással marakodó román pártok. És ha a pártok nem tudnának erre a belátásra jönni, akkor a korona józan bölcsességében bízunk, amely meg fogja akadályozni, hogy katasztrófa zúduljon az országra. Ha a kormány lemondása és az új választások kiírása aktuálisává válik, úgy az utolsó pillanatban meg kell alkotni az új demokratikus választási törvényt, hogy az ország demokratikus közvéleménye szabadon nyilatkozhassék meg az egyesült hitlerista veszedelm ellen.

Erdős Renée: Hajnali hegedűszó. A forró levegőjű regények kitűnő írója. Két fiatal lélek hajnali fényben fűrészes szerelmi regénye, amely vig hegedűszó mellett ér véget. Egészvásonkötésben 60 lej, minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage-nál Kolozsvár.

Mit olvassunk?

- Bremfield: Huszonnégy óra Kötve Lei 60
 - M. Prévost: Akit az asszonyok szeretnek, kötve L 60
 - Mazo de la Roche: Jalna lakói, kötve L 60
 - E. Renée: Hajnali hegedűszó, kötve L 60
 - Ursula Parrott: Exfeleség, kötve L 60
 - Ursula Parrott: Szabad a esők, köt. L 60
 - Móricz Zsigmond: Forr a bor, kötve L 60
 - Móricz Zsigmond: Rokonok, kötve L 60
 - Vicki Baum: Helén doktorkisasszony kötve L 60
 - Vicki Baum: Baleset, kötve L 60
 - Werfel: Nápolyi testvérek, kötve L 60
 - Földi M.: Isten országa felé, kötve L 60
 - Sztyvai Z.: Nincs feltámadás, kötve L 60
 - Maurois: Asszonyok útja, kötve L 60
 - Arnau: Halálra ítélem, kötve L 60
 - Undset: Pogány szerelem, kötve L 60
 - Szomory Dezső: Gyuri, kötve L 60
 - Bródy Lili: A Mancsi, kötve L 60
 - Bródy Lili: Felesége tartja el, kötve L 60
 - Martin Maurice: Szerelem, örök titok, kötve L 60
 - Jacques Deval: A préda, kötve L 60
 - Földi M.: A meztelen ember, kötve L 60
 - Zilahy Lajos: A lélek kiálszik, köt. L 28
 - Childers: A rejtélyes könyv, füzve L 28
 - Biggers: A sárka detektív, füzve L 28
 - Molnár Ferenc: A zenélő angyal, köt. L 90
 - Molnár Ferenc: Csoda a hegyek közt, füzve L 60
 - Zilahy Lajos: Halálos tavasz, kötve L 57
 - Zilahy Lajos: A szökevény, kötve L 78
 - Zilahy Lajos: Két fogoly, kötve L 90
 - Papini: Krisztus története, kötve L 90
 - Kuncz: A fekete kolostor. Propagandakiadás, kötve L 90
 - Sinclair Lewis: Egy modern asszony szíve, kötve 2. kiadás L 144
 - Babits: A golyakalifa, kötve L 57
 - Hegedűs L. Széchenyi I. regénye és éjszakája, kötve L 132
- Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség beküldése mellett (psotabélyegben is) vagy utánvétellel.

SELECT MOZGO

Maj kezdettel mutatja be **Brigitte Helm** legújabb filmjét:

A láthatatlan gárda

Rendkívül izgalmas kémförténet. A többi szerepekben: **Karl Ludwig Diehl, Homolka Oszkár, Theodor Loss** Monopol Phöbusfilm.

SELECT MOZGO

Kizárólag kozmikus erők által hajtott gépet konstruált Tesla, a világhírű fizikus

A gép feleslegessé fogja tenni a szenet, a gázt és a villamosságot

LONDON, november 9. Tesla, a híres fizikus és feltaláló közölte a sajtó képviselőivel, hogy **kizárólag kozmikus erők hajtottá gépet sikerült konstruálnia. Reméli, hogy sikerülni fog találmányát tökéletesíteni s akkor feleslegessé válnak az üzemanyagok, a petróleum, szén, gáz és villamosság s a kozmikus energiátörvény elfogaszthatatlanná ki fogja szolgálni az emberiséget.**

A Hitler-kormány visszahívott egy zsidó egyetemi tanárt, mert — az tudja egyedül az etiopiai nyelvet

Berlin, nov. 9. Rust porosz közoktatásiügyi miniszter, az egyetemi tanári kar német faji szempontból való megtisztításának egyik legerélyesebb előharcosa kénytelen volt elvetni felfüggeszteni — egyetlen esetben. A miniszter, aki a porosz egyetemekről a legnevesebb tudósokat is az áriajaparagrafus alkalmazásával eltávolította, a „Keleti Szeminárium” igazgatóját, Mittwoch Jenő egyetemi tanárt visszahívta hivatalába. Mittwoch tanár ugyanis az egyetlen, aki az etiopiai nyelvet, Abesszinia és néhány környező vidék nyelvét tudja.

Olyan tanár, aki ezt a nyelvet főiskolán tanítani tudná és az áriajaparagrafusnak is megfelelné, nincsen.

Frick német belügyminiszter hivatalos rendeletben erősíti meg a német zsidók választói jogosultságát

A kormány a választások után külön törvényben fogja véglegesen megállapítani a zsidók helyzetét az új német államban

Berlin, november 9. Lapunk tegnapi számában hosszabb cikkben foglalkoztunk a németországi zsidóknak a november 12-i birodalmi választásokkal kapcsolatos helyzetével. Megírtuk, hogy a német kormány tudára adta a zsidóknak, hogy igényt tart szavazatukra. Ma reggel megjelent dr. Frick birodalmi belügyminiszter hivatalos rendelete is ebben a kérdésben. A rendelet értelmében a birodalomhoz tartozó (reichsangehörige) német zsidók választásra jogosultak és a szombaton, november 12-én, lezajló birodalmi választások és a kormány külpolitikájára vonatkozó népszavazás során semmi

sérelem nem szabad, hogy érje őket. Mértékadó kormánykörök kijelentése szerint ez a rendelet nem tekinthető semmilyen előjelnek a jövőre vonatkozólag. A választások után a kormány törvényt fog kibocsátani, mely végleges formában fogja megállapítani a zsidók helyzetét és pozícióját az új német államban. Ugyanebből a forrásból tudni vélik, hogy a kormány azokon a vidékeken, ahol a zsidó lakosságot sorozatos támadások érik, rendkívüli intézkedéseket fog életbe léptetni a választási urnáknál megjelenő zsidók védelmére.

Halálos autószerencsétlenség történt Piskitelep határában

Somodi Lajos villanyszerelő tragikus halála

Déva, nov. 9. (Az Uj Kelet tud.) Kedden délután három óra tájban a dévai villamostelep Dr. 209 jelzésű teherautója, melyet Muntean mérnök vezetett, hivatalos ügyben Piskiről Kalán felé indult. Az autóban elől Muntean mérnökön kívül **Groza Liviusz** dévai bankigazgató, **Groza Péter** volt miniszter fivére, **Lula piski görög keleti lelkész fia** és **Szuszka Károly**, a vasuti műhely művezetője foglaltak helyet. Első kettő Bácsiba, utóbbi Kalánba igyekezett, míg az autó hátsó részében **Somodi Lajos** szerelő a dévai villamostelep piski megbízottja állott, ki magánügyben szintén Kalánba akart jutni.

Amint Piskit elhagyták, a rendezői kis műhely előtt, eddig még meg nem állapított okból, a teherautó erősen jobboldali irányt vett, a vezetőnek ideje sem volt már fékezni s az autó az árokba zuhant. A hátul álló Somodi oly szerencsétlenül esett az úttestre, hogy a piski vasuti kórházban többórás agónia után kiszüvedett. Az autó első része, a kabin, a zuhanás pillanatában elvált a karosszéria hátsó részétől s a bennülők az ut szélre estek. Ennek köszönhető, hogy a szerencsétlenséget kisebb sérülésektől eltekintve, épen aszták meg.

Az autót vezető Muntean mérnök sérülései súlyosabb természetűek ugyan, de nem életveszélyesek. A dévai kórházban ápolják. Az ügyesség részéről a helyszínre Sárba ügyész szállt ki. Szerda délelőtt a szakértői szemle is lefolyt.

Kultúrember könyvtárából nem hiányozhat

Horabin:

Mire tanít a gazdasági földrajz?

tanulmánya, mely a napokban hagyta el a sajtót.

Ara 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

Mesterséges méhméreggel fogják ezentul gyógyítani a reumát

Cluj-Kolozsvár, nov. 9. (Az Uj Kelet tud.) Igen érdekes kísérletek történek a legutóbbi hónapokban a reumatikus betegségek leküzdésére. A reuma, mely végső esetben nyomorékká teheti a beteget, egyike a legalattomosabb betegségeknek, éppen azért, mert korokozóját még nem ismeri az orvostudomány. A reuma bacillusos fertőzéstől ered, azt azonban nem sikerült megállapítani, hogy melyik bacillus az, mely az izomszövetekhez ezt a roppant fájdalmas megbetegedését okozza. Eppen ezért a reuma még a legutóbbi időkig is a kuruzslók és kontárok kísérleti lehetősége volt: a háziszerek, a javasszonyok kenőesei sokkal keresettebbek voltak, mint az orvos. Ma már az orvostudomány is alaposan nekilátott a reuma gyógykezelésének és természetesen felhasználta mindazokat a háziszereket, amelyek a kuruzslók próbálkozásai során valamelyes eredményre vezettek. Az empirikusan elért laikus eredmények minden betegség korokozójának felkutatásánál olykor szenzációs sikerre vezettek. Ez lát szük beigazolódnia a reuma kezelésénél is, amelyet már-már meg is oldott az orvostudomány.

Kuruzslók szokták megtenni, hogy a reumás betegét méhvel csipetik meg, a méhméreg ugyanis jó hatást tesz a reumán. Ebből a megfigyelésből kiindulva kezdett a reuma gyógyításával foglalkozni dr. Kretschki bécsi orvos, aki mesterséges méhméreggel készítette és azt oltotta be a reumás betegekbe. A kísérletek beváltak, az eredmények várakozáson felüliek. Ma már a bécsi szérumindezet előállításában mond több és több „Immerin” kerül forgalomba. A méhméreg ugyanolyan módon juttatják a testbe, mintha a méh csipné, de ennél sokkal kevésbé fájdalmas módon. Az Immerint azonban csak pontos diagnózis esetén lehet használni, semmiesetre sem minden esetben. Használható a ténylegesen felismert reumatikus betegségeknél, mint az ízületeket, izmokat, idegeket, szívet és szemet megátmadó reumánál. A reuma-hoz hasonló megbetegedéseket előidéző grippe, vörheny, tifusz, vérhas, gennybaktériumokkal való fertőzés esetén szintén használható az Immerin, mely azonban káros a reumatizmussal összefüggésben nem lévő, de ahhoz részben hasonló megbetegedések kezelésénél. A valódi reumatizmus azonban nagyon komoly baj, mely gyakran szervi szívhibához vezet. Eppen ezért ma amikor a mesterséges méhméreg már mindenütt használható, tanácsos a reumával nem kuruzslókhoz, hanem orvoshoz menni.

Meg kell a szívnek hasadni. Bibó Lajos a jelen magyar irodalom gárdájának egyik legtehetségesebb, legmarkánsabb reprezentánsa: „Meg kell a szívnek hasadni e. regénye izgalmas, meleg légkörű, érdekes, rendkívül élvezetes, még is mélyen járó. A hatalmas regény 440 oldalon fehér papíron remek vászonkötésben, Athenaeum kiadásban, 90 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage-nál Kolozsvár.

Drasche Lázár Alfréd: Az egyenes ut e. új könyve érdekes, fűtő szerelmi regény, mai korból, mai emberekről. A népszerű író új könyve 78 lej, minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage-nál Kolozsvár.

Lewis Sinclair: Szegény leány pénz keres, a Babbitt és a San Dodsworth. A modern asszony szíve e. regények írja a legamerikajabb amerikai író, hazájának és sokrétű, ezer mozaikból összerakott fájának legreprezentánsabb képviselője. Minden regénye egy-egy színes darab ahhoz a hatalmas körképhez, amit erről a világról, a newyorki aszfaltról a mexikói határig terjedő világrészről fest. A Nobel díjas író legújabb könyve füzve csak 27 lej, kötve 57 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az érték és portóköltség (10 lej) beküldése mellett vagy utánvétellel.

Stanio I gvári raktár
Lepage CLUJ. Kérjen mintát, árlapot!

SPORT

Országos selejtezőre készülnek az erdélyi ping-pongozók

Cluj-Kolozsvár, november 9. (Az Új Kelet tud.) Ismeretes, hogy 1933 karácsonykor rendezik meg a ping-pong világversenyeket és azon minden ország versenyzői indulnak. Az országos válogatott összeállítására november 18 és 19-én országos ping-pong versenyt rendeznek Bukarestben, melyen az ország legjobb versenyzői indulnak. Az országos verseny győztesei képezik majd Románia válogatottját a karácsonyi világversenyeken.

Az országos versenyre a Haggibbor ping-pong gárdája különösen nagy ambícióval készül és kitűnő prágai szereplésüket tekintve minden esélyük meg van arra, hogy az országos válogatottba is bekerüljenek. Az országos selejtezőn a Haggibbor a gárda két legjobbját: Diamantstein és Goldberger képviseli.

Katasztrófális vereséget szenvedett Bukarestben a Brasovia

Venus—Brasovia 6:0 (4:0)

Bukarestből jelentik: Tegnap játszották le Bukarestben a Brasovia—Venus elmaradt nemzeti bajnoki mérkőzést, melyet nagy meglepetésre a Venus nyert meg 6:0 (4:0) arányban. A Brasovia ezzel a vereséggel az A csoport utolsó helyére került, míg a tabella a következőképpen alakult: 1. Crisana 8 pont, 2. AMTE 8 pont, 3. CFR 6 pont, 4. Kínizsi 6 pont, 5. Universitatea 5 pont, 6. Venus 4 pont, 7. Tricolor 2 pont, 8. Brasovia 1 pont.

Ökölvívóderby lesz a Muntéia—Erdélyi találkozó Kolozsváron

Vasárnap este 9 órakor az unitárius kollégium tornatermében kerül eldöntésre a két tartomány ökölvívó derbyje. Muntéia csapatának minden tagja bukaresti, míg Erdélyt a kolozsvári KKASE ökölvívói képviselik. A verseny annál is inkább érdekelt, mert a győztesek a legkövetkezőbb jelöltjei az országos bajnokságnak. A bajnokságot a következő párok küzdenek: Jacob Gheorghe—Dorianu (Darolci) pehely, Trajan Petrescu—Kereszties könyvű, Ilie Borcea—Nagy Gyula veltér és Alex Nistor—Neumann a középsúly súlycsoportjaiban. A bíráló bizottság elnökeül Alfred Asztornit delegálta a szövetség.

Sporthírek

Ha jól akarja magát érezni, jöjjön el vasárnap délután 5 órakor a Cristal Palace helyiségeiben megrendezendő Haggibbor teára. Tekintettel arra, hogy a teadélutánok kéthetenként periódikus

Igaz értékek

Kócs Károly — Erdély 60 színes műmelléklet — kve. Lei	72.—
Juhász — Spanyolország-Portugália 215 old. (A világ népei)	54.—
I színes térkép — fve. „	40.—
Balla Zoltán — Modern sakk 104 old. — fve. „	40.—
Szomorj Dezső — Párizsi regény 478 old. — kve. „	90.—
Földi Mihály — Szahara I/III. 910 old. — fve. „	180.—
Darnay Kálmán — Kaszinóztáblalábírak 450 old. kve. „	90.—
Krudy Gyula — Az első Habsburg — fve. „	72.—
Dr. Kornis — Az államférfi. A politikai lélek vizsgálata I—II. 634 old. számos képpel — fve. „	600.—
Dr. Greguss — A növények csodálatos élete 536 old. — „	660.—
Diamant — Szabad gazdasági rendszer vagy tervgazdaság? — fve. „	60.—

LEPAGE-nál Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérje az olvasó könyvek nagy jegyzékét.

ismétlődnek, külön meghívókat nem bocsát ki a rendezőség, jó hangulatot biztosítja a Salgó-jazz.

Elmarad a Wiener párizsi mérkőzése? Bécsből jelentik: Valószínűleg elmarad

a vasárnapra tervbe vett Tottenham—Wienna párizsi találkozás, mert az angol futballszövetség nem engedélyezi a Tottenhamnek sem a párizsi szereplést, sem ahogy megtiltotta a Párizsba utazást az eredetileg kiszemelt ellenfélnek, az Arsenalnak is. A bécsi csapat most az osztrák labdarúgószövetségen át kísérel meg az angolok megpuhítását, de a beavatottak kevés reményt fűznek a meccs létrejöttéhez.

A magyar-bolgár világbajnoki selejtező futballmérkőzést február 11-én tartják meg Szófiában. Amennyiben a magyar válogatott kikapna, a mérkőzést Budapesten megismétlik és annak győztese kerül be Ausztriával a döntőbe. Ausztria nem vesz részt a selejtező küzdelmekben.

KÜZGAZDASÁG

Egyenlő elbírálást minden jelzálogadósoknak

Irta: dr. Váradi Ödön, nagyváradi ügyvéd

Az ország háztulajdonosainak kritikus napja volt a november 1. mert mindazok, akik a konverziós törvény vonatkozó kedvezményeit igénybevehették, november 1-én kellett kifizetniük a tőketartozásuknak 1/10-ed részét a f. évi április 1-től hátralékos kamatokkal együtt egészen a jövő évi május 1-ig járó kamatokkal.

Megállapítható, hogy ezt a sovány kedvezményt, mit a konverziós törvény nyújt, hogy 10 és fél évi részletben 6 százalékos kamatokkal együtt fizethetik ki tartozásaikat, *elenyészően csekély háztulajdonos vette igénybe* és pedig azért, mert az egyre csökkenő bérek miatt és mert a bérlők jelentékeny része a lekössékkent házbért sem tudja fizetni, a legjobb akarat mellett sem volt módjuk arra, hogy a konverziós törvényben leszögeezett jogokkal *élni tudjanak*. Ez az oka, hogy mindent nagy tömegben kerülnek óvás alá a háztulajdonosok váltói és megindulnak *lavínójával* a perek, végrehajtások, ingatlanárverések.

Az ország háztulajdonos szövetségei ismételtén, de mindannyiszor hiába kérték a kormánytól, hogy tegye lehetővé, hogy *hájjékaikat* megtudják tartani. Minthogy az ingatlanok értéke is igen tetemesen 30—50 százalékkal csökkent, nem volt módjukban ingatlanukat értékesíteni, mert a nagy pénzhány miatt *lecsökkentett* árban is képtelenek voltak ingatlanukat értékesíteni. A jelenlegi konverziós törvény segítséget nyújt a 100 holdon aluli kisgazdáknak, mert ezek 5 éven át semmi fele törlesztésre nincsenek kötelezve, csupán 10 százalékos tartozásukat fizetni.

Ezt a rendelkezést kellett volna keresztülvinni mindazoknál, akik a

konverzió kedvezményét igénybe venni jogosultak.

A konverziós törvény a 100 holdon felüli gazdákról szintén igen mostoha gondoskodott, mert ezeknek csak *két évi időt* engedélyezett, amely időponttól belül törlesztésre nincsenek kötelezve, viszont *ők már 3 százalékos tartozásukat fizetni*. Azonban ezen kamatbeállítás megkülönböztetés nem indokolt, mert hiszen a 100 holdon felüli gazdálkodó is éppen úgy fizeti a földadót, és annyit fizet, mint a 100 holdon aluli. Eppen úgy viseli a többi közterheket is. Földjének termékeit ő sem tudja magasabb árban értékesíteni, mint a 100 holdon aluli kisgazda. Eppen úgy megvannak az ő súlyos gondjai, bajai, mint a 100 holdon aluli gazdáknak.

Eppen úgy el vannak adósodva, sőt még jobban, mint a 100 holdon aluli kisgazdák. Ilyen körülmények között a mai nagyon alacsony termény, és előjóságarak mellett nem tudják fizetni a 3 százalékos kamatot. A nagygazdáknál éppúgy, mint a kisgazdáknál, ki kellene mondani, hogy az általuk fizetendő kamat *öt éven át éppen egy 1 százalékos tesz ki*, mint a 100 holdon aluliaknál. E kamatbeállítás megkülönböztetés miatt nem fognak tudni eleget tenni kötelezettségeiknek. Már pedig az a célja a konverziós törvénynek, hogy a bajajutott gazdátársadalomnak *segítő kez*et nyújtson. De még nagyobb méltánytalanság történt a háztulajdonosoknál.

A gazda 1 százalékos, a 100 holdon felüli 3 százalékos fizet, ezzel szemben a háztulajdonosoktól a konverziós törvény szigorító rendelkezései útján *6 és 8 százalékos kíván*. Már pedig a házak éppén úgy nem bírják ezeket a kamatokat,

Román Opera

Jövő heti műsorára a két világ híró Strauss operettét tüzte ki új betanulásban és új szereposztásban

Kedd, november 14-én:

Denevér

Péntek, november 17-én:

Cigánybáró

a 6—8 százalékos, mint a földbirtokok. Azzal szemben hogy a földbirtokok nagyon alacsony árt kap terményeiért, előjóságlért, ezzel szemben a háztulajdonosok házaiban sok az üres lakás, ha pedig ki van adva, óriási béresökkenés mutatkozik, vagy pedig a bérek egy jó részét nem tudja behajtani.

Egyforma mértékkel kellett volna megkülönböztetnie a háztulajdonosokat, mert hiszen egyformán csökkentek mindegyiknek a jövedelme.

Annál kevésbé lett volna sérelmes, ha mindegyikre kimondatott volna, hogy 1 százalékos tartozik csupán fizetni, mert hiszen legalább ezzel jutottak volna kár pótlásához. Kisgazdák, nagygazdák, háztulajdonosok azokért a 24—36 százalékos kamatokért, melyeket több éven át voltak kénytelenek fizetni, amely magas kamatok főként képezték annak, hogy a jelzálogadósok tartozásai pár év alatt az eredetileg felvett kölcsönöknek többszörösére emelkedtek. Nem történt volna tehát a hitelezőkön sérelem, ha 5 éven keresztül csupán 1 százalékos kellett volna fizetni részükre.

Amíg a konverziós törvény a 100 holdon aluli gazdáktól 5 éven, a 100 holdon felüli gazdáktól 2 éven át nem követelt törlesztést, a háztulajdonosoknak már most november 1-én ki kellett tőketartozásukat egytizedrészt fizetni, mert különben elestek a konverzió kedvezményétől. Minthogy pedig fehér holló számba megy a háztulajdonos, kinek módjában állott november 1-én e jelentékeny összeget előteremtve a háztulajdonosok teljes egészében elestek a konverzió kedvezményétől.

Amint a kisgazda, nagygazda nem tud törlesztést eszközölni november 1-én — nem is kívánta tőle a törvény —, éppen úgy nem képes erre a mai súlyos gazdasági viszonyok között a háztulajdonos sem.

Az összeülő parlamentnek a legsürgősebb feladata volna, hogy a konverziós törvényt olyképp módosítsa, hogy egyforma mértékkel alkalmazzon az összes jelzálogadósokkal szemben.

A CAPS sürgeti a vándorfakereskedelem ügyében beindított akció likvidálását. A CAPS kolozsvári igazgatósága kategórikusan felszólította az erdélyi fakeskedők egyesületének vezetőségét, hogy a vándorfakereskedelem likvidálása ügyében beindított akciót mihamarabb bonyolítsák le. Mivel a kvóta felosztása még nem történt meg, az egyesület vezetősége legfeljebb annyit vállalhat, hogy szerződés tervezetet készít elő, amelyet az érdekeltek kereskedőknek be fog mutatni.

Cristea vámszinspektor Kolozsváron, Cristea vámszinspektor ezen a héten ismét Kolozsváron tartózkodik. Kiszállításával kapcsolatban a múlt évben megindult vámbírsági kampány befejezést nyert.

Joffre marsall koporsóját szülőhelyére szállították. Párizsból jelentik: Joffre marsall koporsóját az Invalidusok dómjából végrendeletében foglalt kívánságához képest átszállították Seine-et-Oise departementben lévő szülőhelyére.

November végén jelenik meg Feuchtwanger Lion „A ZSIDÓ HÁBORÚ” c. nagyszerű regényének magyar fordítása. Egy öskulturának és egy népnek tragikus bukását tárja elénk a szerző legújabb művében. Főszereplője nem is ember, hanem egy szimbólum, a jeruzsálemi templom; tartalma két világnézet: a haladó, a mindent eltipró nyugati, római és hagyományokban gyökerező, misztikus keleti zsidóság összütközése. A szép kiállítású könyv ára két kötet egyben kötve 114 lej fizetve, két kötetben ára 54 lej. Előjegyzések és megrendelések eszközölhetők az Új Kelet könyvszótálynál, az 53 szeg és 10 lej portóköltés elzetés beküldése mellett, vagy megjelenése után utóvétellel azonnal szállítjuk.

Ma k

Diszlok

Washington. mára a Litvinovok döntő stádk Roosevelt tározó jelentős. Tegnap a Fe Litvinov tiszté Valószínű, h biztos a Majes én hagyja el.

A Matin wa rint az amerikai man egyelőre adósságok és kérdését, hogy ni a diplomai problémáját. E időpontban kik fogja megvitat vnov tárgyalá goztatják, hogy álló közös érde minden elvi ke az Egyesült Áll nak. Ez mindk dek.

A Chicago T nem állanak fe ben, hogy az E jet között a kö tie, mindamellé podások létreh nek kell kiküls Litvinov Wa gyalásait Roose many tagjaival.

A k lom pró Litvinov tárg elég érthetetlen naionál tegnap intézeti az Egy tusához és felsz velt újajépítési a gazdasági vá lom szerves el zabb osztályhan nálják ki. Kül tásk, hogy öss rikában működö vezeteket, forra munkásságot és ságot kell megs zura engedély sajtóköriökben a tern ezzel a fel vinov washington tosan megnehez J. k

A Japán fővá gulatát nagymé nak a szovjetor tegnapi harcra mig a szovjetor a védekezés, a h a diplomacia ha newyorki utja ben beszélnek a

A külügymin málták a sajtó kormánytényező tov beszédének

Hozzáfűzték, reírú Japán cé nem gondol Or ra, de úgy vette politika irányá zottan mandzsu

Chabarovszkbi nai fővárosából szerint Blücher szédet intézett, ázsiai feszült ha kelt, annál inkább szerint Blücher an háboru eset parancsnokául. Szovjetoroszrsz azonban ezt rák nadsereg meg f

A beszéd után sereg minden f nösen feltűntek pülögépek, ame rint igen jól va

Litvinov wash szovjetvezetők b belpolitikában is események hatás és a háboruspár

Ma kezdődik a döntő eszmecsere Litvinov és Roosewelt között

Disztrakoma Washingtonban Litvinov tiszteletére. Felülkerekedőben van Japánban az orosz-amerikai tárgyalások hatása alatt a békebarát politika. Blücher orosz tábornok megfenyegette Japánt

Washington, nov. 9. Remélik, hogy mára a Litvinovval folytatott tanácskozások döntő stádiumba jutnak s megkezdődik Roosewelt és Litvinov között az elhatározó jelentőségű, végső eszmecsere.

Tegnap a Fehér Ház disztrakomát adott Litvinov tiszteletére.

Valószínű, hogy az orosz külügyi népbiztos a Majestie gőzösen november 15-én hagyja el Amerikát.

A Matin washingtoni értesülései szerint az amerikai-orosz eszmecsere folyamán egyelőre kikapcsolták a régi cári adósságok és a szélsőbaloldali igazgatások kérdését, hogy előbb le lehessen tárgyalni a diplomáciai viszony felvételének problémáját. E részletkérdéseket későbbi időpontban kiküldendő tárgyaló-bizottság fogja megvitatni. A newyorki lapok Litvinov tárgyalásaival kapcsolatban hangoztatják, hogy a Japánnal szemben fennálló közös érdekek miatt félre kell tenni minden elvi kérdést s meg kell egyezni az Egyesült Államoknak és Oroszországnak. Ez mindkét irányban elsőrendű érdek.

A Chicago Tribune megállapítja, hogy nem állnak fenn viták abban a kérdésben, hogy az Egyesült Államok és a szovjet között a közlekedésnek végbe kell mennie, mindamellett a kereskedelmi megállapodások létrehozásáig még sok ellentétnek kell kiküszöböltenie.

Litvinov Washingtonban folytatja tárgyalásait Roosevelttel és az amerikai kormány tagjaival.

A komintern közben forradalomra hívja fel az amerikai proletariátust

Litvinov tárgyalásaival egyidejűleg — elég érthetetlenül — a kommunista Internacionale tegnap nyilvános utasításokat intézett az Egyesült Államok proletariátusához és felszólította őket, hogy Roosewelt ujjáépítési határozatait és általában a gazdasági válságot a proletárforradalom szerves előkészítésére és a legadózabb osztályharc megszervezésére használják ki. Külön hangoztatják az utasítások, hogy összpontosítani kell az Amerikában működő összes kommunista szervezeteket, forradalmasítani kell az ipari munkásságot és vörös forradalmi bizottságot kell megszervezni.

A közleményen a hivatalos szovjetcenzura engedélyzáradéka látható. Angol sajtókörökben azt hiszik, hogy a komintern ezzel a felhívással valószínűleg Litvinov washingtoni feladatát akarta tudatosan megnehezíteni.

Japán és az amerikai-orosz közlekedés

A Japán főváros amugy is izgatott hangulatát nagymértékben fokozta Molotovnak a szovjetorosz népbiztosok elnökének tegnapi harcias beszéde. Feltűnik, hogy míg a szovjetorosz tényezők eddig inkább a védekezés, a hangulateltérés és általában a diplomácia hangján szóltak, Litvinov newyorki útja óta egészen más hangnemből beszélnek a keletázsiai kérdésekben. A külügyminisztériumban ugy informálták a sajtó képviselőit, hogy a japán kormánytényezők világosan látják Molotov beszédének japánellenes élet.

Hozzáfügték, hogy Molotov nyilván félreírt Japán céljait. Japán természetesen nem gondol Oroszországgal való háborúra, de úgy vette észre, hogy az orosz külpolitika iránya az utóbbi időben határozottan mandzsu- és japánellenes.

Blücher harcias beszéde

Chabarovszkából, Orosz-Keletázsia katonai fővárosából Tókióba érkezett jelentés szerint Blücher tábornok katonáihoz beszédet intézett, amely tekintettel a keletázsiai feszült hangulatra, nagy figyelmet kelt, annál inkább, mert tókiói értesülés szerint Blücher van kiszemelve orosz-japán háború esetére az orosz hadsereg főparancsnokává. Blücher kijelentette, hogy Szovjetoroszország nem akar háborút, ha azonban ezt rákényszerítik, akkor a vörös hadsereg meg fogja tenni kötelességét. A beszéd után szemle volt a vöröshadsereg minden fegyverneme felett. Különösen feltűntek az orosz bombavető repülőgépek, amelyek japán értesülés szerint igen jól vannak felfegyverkezve.

Arakhi és Sirota harcá

Litvinov washingtoni tárgyalásai és a szovjetvezetők harcias beszéde a japán külpolitikában is éreztetik hatásukat. Az események hatása alatt a japán békepárt és a háboruspárt küzdelme tetőpontra ju-

tott. A két ellentétes politika képviselői Sirota külügyminiszter, aki a békepolitika híve és Arakhi hadügyminiszter, aki maximális terjeszkedési politikát hirdet, még ha Japán háborus konfliktusba keveredik Szovjetoroszországgal és az Egyesült-Államokkal is.

Tegnap egész nap utolsó kísérletek folytak Sirota és Arakhi felfogásának összeegyeztetésére. Mindkét miniszter állását kötötte elveinek a kormánypolitikában való érvényesítéséhez. Arakhi számára a visszavonulás nehéz, mert Japánnak a Népszövetségből történt kilépése óta rendszeres propagandát diktált keletázsiai terjeszkedés irányában. Ezzel szemben Sirota és sajtója hangoztatja, hogy ez a politika népszerű és nemzeti szempontból kívánatos ugyan, de nemzetközi veszedelmekkel jár, mert máris közelebbhozta egy máshoz Amerikát és Oroszországot. Egyes japán lapok szerint Sirota politikájának kilátásai javultak. A mikádó ma fogadja Saito miniszterelnököt és közli döntését Japán külpolitikai üteméről.

Az oroszok tüzenél fognak minden japán katonai repülőgépre

London, nov. 9. Moszkvai jelentés szerint az orosz határvidéki állomások tüzeisére parancsot kapott, tüzeljenek azon a minden japán katonai repülőgépre, melyet azok orosz terület felett jelennek meg.

A lapokhoz érkezett jelentések közlik, hogy Japán kormánytényezők nem tartanak közvetlen orosz-japán háborus veszelelemtől, annak ellenére, hogy kétség-telenül megállapítást nyert az a tény, hogy a szovjet külpolitikájának iránya

az utóbbi hónapok folyamán intrazigenesen japán- és mandzsuellenessé vált.

London, nov. 9. Newyorkban a font minden valutával szemben nagy szilárd-ságot mutat. Ugy látszik, az amerikai aranyvásárlások kissé mégis megrendítették az aranystandardot fenntartó országok valutái iránti bizalmat s most újra tökéreámlás van folyamatban Angliára felé.

A Journal de Geneve szerint Párizsban pénzügyi körök lehetségesnek tartják, hogy Anglia függetleníteni fogja magát a dollár érték hullámzásaitól. Már most is az a helyzet több nap óta, hogy a dollár a 4.88-as eddigi csaknem állandónak tekintett fontparitás alá esett s ezt a kurzust tartotta. Bizonyos, hogy abban az esetben, ha Amerika továbbra is piacra veti a dollárt és emelkedő áron folytatja aranyvásárlásait, Londonnak egyre nehezebb fog válni a régi font-dollár relációhoz való visszatérés s a kurzus fenntartása.

London, nov. 9. Newyorki lapok jelentik: Amennyiben Anglia december 15-én hét és félmillió dolláros jelképes fizetést teljesít az amerikai kincstárnak haddi adóssági törlesztésül, az Egyesült Államok kormánya nem fogja hátrálékosnak tekinteni Angliát.

Legújabb jelentés szerint a Daily Telegraph diplomáciai munkatársa cikket írt az amerikai orosz eszmecserevel kapcsolatban. Szerinte washingtoni diplomáciai körökben biztosra veszik, hogy az amerikai-orosz diplomáciai összeköttetés a két flotta szoros kapcsolatba hozása és együttműködése a Csendes-óceánon fogja követni.

A legnagyobb filmsláger!

Dübörög a föld....

Gary Cooper, Helene Hayes, Adolphe Menjou, Nem kimondott háborus film, hanem az igaz szerelem apothéisa. Bemutatja egész héten a:

CAPITOL MOZGO

Meggyilkolták Afganisztán uralkodóját

A fiát proklamálták Madir sah utódjául

London, nov. 9. Kabulból érkező jelentések szerint Nadir sah, Afganisztán uralkodója gyilkos merényletnek áldozatul esett. Utódja: fia, Muhamed Zahir, akit királlyá is proklamáltak.

Kalkuttán át érkezett jelentések szerint Nadir afgán királyt Kabulban egy

udvari embere gyilkolta meg. A királygyilkosságról rövid siffrírozott távirat érkezett Kalkuttába, de a hirt Kabulból is megerősítették. A kabuli távirat mindössze annyit mond, hogy a király áruló kezétől martihalált halt.

Ismét dr. Fischer Tivadart választották meg a Zsidó Párt elnökévé

Bucaresti-Bukarest, november 9. Az Uj Kelet tud. A bukaresti zsidó pártkongresszus tegnap éjszaka fejezte be tanácskozásait.

A késő délutáni órákban vette kezdetét a bizottságok határozati javaslatainak vitája. Dr. Szegő Ernő (Déva) a kultuszügyi bizottság határozati javaslatát terjeszti elő a hitközségek megszervezésére és a zsidó kultuszörvényre vonatkozólag. Philip Rosenstein a gazdasági szociális bizottság nevében kéri, hogy intervenáljon a párt a kormánynál a konverzióknak olyan módon való kiterjesztése érdekében, hogy a keskerkedő és kisiparos adókat is, — akiket kirekesztettek a törvény előnyeiből —, mentessék a kényszervégrehajtások alól. A kongresszus szimpátiáját fejezi ki a földművelő rétege kiránt és kéri az illetékes tényezőket, hogy intervenáljanak a zsidó szövetségek egyenjogúsága érdekében. A javaslatok fölötti vitában Rohrich ügyvéd, M. Landau kép-

viselő, dr. Fried Abraham (Sziget), Feldmann (Hotin) és Gurgel (Bált) vettek részt.

A zsidó iskolák kérdése Zgurita Nachum tanár a zsidó iskolák kérdésével foglalkozik és a magániskolák számára kötelezővé tett évvégi vizsgák megszüntetését kéri.

Követeli a héber nyelv intenzív oktatását a zsidó iskolákban, továbbá egy zsidó tanítóképző intézet felállítását. Ezenkívül pénzügyi támogatást kér az államtól, a megyéktől és községektől a zsidó tanítók számára. A javaslat vitája során többek között Feldmann ügyvéd, Luchinsohn (Chisenev) dr. Max Diamand (Csernovie) Rosenhaupt ügyvéd (Chisenev), Traian Weismann (Piatra Neamtii) és dr. Isaac Avram (Jasi) szóltak fel.

Külön határozati javaslat foglalkozik a németországi zsidók helyzetével, a kongresszus teljes szimpátiájának ad kifejezést a Németországban szenvedő zsidóság iránt és a német áruk

bojkottálását követeli. A romániai zsidó sóséges mozgalmak ügyében hozott határozatok megszavazása után Moskovici (Jasi) a szervezeti bizottság jelentését terjeszt elő s hangsúlyozza a párt egységes szervezeti jellegét, majd a kongresszus elhatározza egy havi pártbulletin kiadását. A zsidó ifjuság átrétegződésének előmozdítása érdekében mezőgazdasági és ipariskolák létesítésének szükségességét hangsúlyozza a kongresszus.

Rendkívül élénk vita tárgyat képezte a párt alapszabálya. A vita során többek között dr. Fischer Tivadar pártelnök, Segal ügyvéd, dr. Gurfel és Kasztner Rezső (Kolozsvár) szóltak fel.

A kongresszus elhatározta, hogy a párt magatartását a választások során a végrehajtó bizottság fogja megállapítani a központi bizottsággal karöltve. Ezután a párt programjának megszavazására került a sor, majd a kongresszus megadta a felmentvényt a régi vezetőségnek. A megejtett választások során egyhangú lekesedéssel dr. Fischer Tivadar választották meg újra a párt elnökévé, akit a delegátusok hosszantartó ünneplésben részesítettek. A párt alelnöke dr. Bauberger, főtájkára M. Landau képviselő, a végrehajtó bizottság tagjai pedig dr. Mayer Ebner, dr. Fischer József, dr. Marion Ernő, Misu Weismann országgyűlési képviselők, S. Singer, N. I. Singer, Max Diamand és Karl Kluger lettek. Ezenkívül egy negyvenkét tagú központi bizottságot választottak, majd Misu Weismann tartott nagyszabású beszédet, amelyben méltatta az első kongresszus munkájának jelentőségét. A kongresszus ezután meleg ünneplésben részesítette dr. S. Stern, a párt eddigi főtájkárát, aki Paleszínába költözik és elhatározta, hogy nevét bevezetik a Keren Kajemeth aranykönyvébe.

Ezután dr. Fischer Tivadar pártelnök tartotta meg nagyhatású záróbeszédét, majd a lelkes emelkedett hangulatban nyert befejezést a Zsidó Párt első országos kongresszusa.

Leo Motzkin

Hol vegyük a szép és színes szavakat és megindító mondatokat, hogy méltó módon búcsúztassuk el a zsidó nép nagy halottját, Leo Motzkit?

A diaszpóra koldus népeknél előbb elfogytak az anyai, azután kihullott az utolsó falat is szájából és maholnap a szava is elvesz abban a rettenetes fergegben, amely a fejére zudult.

Mi maradt meg még nekünk? Csak egy darabka föld a Földközi tenger partján egy új életnek a reményességével és ennek a reményességnek a kovácsai, akik között is első volt Motzkin, a drága öreg ur, a tiszta és egyenes ember, az okos fő és a hű szív, aki fejedelmi rangot töltött be a koldusok népében.

Az új föld és a gettó nagy álmódója, a veszendőbe menő zsidó jogok félelmenküli harcosa, a kisebbségi gondolat legnagyobb apostola örökre lehunyta két okos szemét.

És a zsidó nép, a könnyek mihlomos, szavak helyett azzal a könnyecseppel gyászolja őt, amely mindnyájunk szemében ott ragyog most.

Németországban mágyaratett német nyelvű dískötésű könyvek olcsó kiadású tása, Paul Kéri: Gas, Tank und Flugzeug, Glashkow: Ugrjumov, Saschtschenko: Toterkín betseilt einen Aeroplan, Hanso Berko: Corwboys Gauchos und Vaqueros, Else Feldmann: Der Leib de Mutter Wolfgang Hoffmann Harnisch: Terror und Öchrana, Leo Nekulin: Dip lomatén siener Majestaeit, E. Vajtauer: Die Traenneningei Walzlav Solsky: Bürger Kedrow wir zum Zeitgenossen, Otto Bernhard wendler: Die Figuren aus einer Schiessbuche, Ara kötetenként csak 38 lej, szállítja az Uj Kelet könyvosztálya az összeg és portóköltség beküldése mellett, vagy utánvétellel.

Tolsztoj

a 20. század merlegén

Irta: Dr. Stern Ignác.

A világhírű író biográfiája napjaink megvilágításában.

Ara 10 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

HIREK

A Kék Madár

Maertlinck mesejátékot irt a kék madárról, a boldogság szimbólumáról. Jushny, az emigráns orosz rendező kabarétársulatot szervezett ezen a néven, mely tizenhat év óta rója Európa városait, hogy a mese hangulatát, az élérhetetlen és megfoghatatlan álomképrázatát gyűjtsák a színpadokon. Megkapó és elgondolkasztó szívszög kell ahhoz, hogy ma, véres konvulziók idején valaki és valakik hinni tudjunk a kék madár szimbólikájában: hinni tudjunk abban, hogy a kergetett és hiába kergetett boldogság madara megpihenhet a Művészet korhadó fáján.

Az orosz „Kék madár” kabarétársulat tagjai a művészet Ahaszérusai. Egy álmódú nép, egy esodlatos nosztalgikával telt fajta révületeinek színes vizuális ábrázolói és megszólaltatói.

Kivül Oroszországon az orosz színpadművészet, uttörő elgondolásaival, realizálói: színekkel és hangulatokkal a lélek rejtett mélységeibe világítanak. Ez az eredeti színpadművészet az, mely tizenhat év óta életben tartotta őket, anélkül, hogy banálisokká és unottakká váltak volna.

Az idegenek játszanak és a szívek mélységeibe vetik, művészi reflektórik fényét. Realisták és misztikusok egyben, groteszkek és dramatikuskok: a homály és a fény játéka az életé. Innen van kikezdetetlen varázslat, melyet még napjaink véres naturalizmusa sem tudott megsemmisíteni.

Művészetük nem közvetlen életábrázolás, illetőleg csak szimbolikájukon keresztül az. Csend és muzsika, könny és sejtelen, tradíció és forrongás egyaránt játékaiban.

Kergetük és keressük az életet, de mindig a realitásokon túleső dimenziókban.

Művészetük éppen ezért jelent menekülést és megpihenést a közönség számára.

Ezért jelent mesét és költészetet, anélkül, hogy a hazugság ingoványában veszne el.

Ezért vannak és ezért lesznek. Vannak és lesznek a Ma ellenére, melynek valósága és ridegsége megdermesztette a boldogságvárást kék madarát.

A valóság megölte a kék madarát: ma már csak a színpadon láthatjuk és hallhatjuk képrázatos tollainak csattogását és ivelését.

A boldogságot, amely nincs, amely talán nem is volt soha, de amelyben mégis hinni kell, mintahogyan ezek az orosz művészek hisznek benne. (S. L.)

Nyolcezernégyháztizenegy méter magasságba emelkedett egy olasz pilóta hidroplánjával. Rómából jelentik: Declete olasz pilóta a litorjói repülőtéren hidroplánjával 8411 méter magasságba emelkedett. Ezzel a teljesítménnyel világrecordot állított fel s több mint három kilométerrel tulszárnyalta a német Zimmermann 1930-ban felállított eddigi világrekordját.

Bécsben betiltották a szociáldemokraták tömeggyűléseit. Bécsből jelentik: Betiltották a szociáldemokraták csütörtökről hétfőig tervezett tömeggyűléseit és felvonulásait. Egyidejű jelentés szerint tegnap a hatóságok lefoglalták és lepecsételték a bécsi Barna Házat.

Meghalt egy volt japán hadügyminiszter, Londonból jelentik: Tokióban meghalt Juszaku Ugaira volt hadügyminiszter a japán vezérkar volt főnöke. Juszaku Ugaira 77 éves volt.

Kielégítő az állapota a megoperált Mary angol hercegnőnek, Londonból jelentik: Mary hercegnő, a királyi pár leányának, Harewood herceg feleségének állapota a vakhelmütét után kielégítő, bár fennáll a veszélye komplikációk fellépésének.

Stockholmban nagy szegénységben meghalt Sibirjakov volt cári többszörös milliomos. Stockholmból jelentik: A svéd fővárosban nagy szegénységben meghalt Sibirjakov egykori többszörös milliomos, aki a cári rezsim idején nagy összegekkel állott rendelkezésre a tudományos vállalkozásnak, köztük a svéd Vega-expedíciónak is. Sibirjakov a cári uralom bukása után emigrált. A szovjetkormány elkoboztatta ingatlan vagyonát és bankbetéteit s ettől az időponttól kezdve az egykori dús gazdag mecenász a svéd kormány által neki juttatott jótékony adományokból tartotta fenn magát teljes visszavonultságában. Végbement temetésén csak a svéd kormány megbízottja és volt lakásadója vettek részt.

Altalános sztrájkot proklamáltak Barcelonában a kereskedelmi alkalmazottak. Madridból jelentik: Barcelonában a kereskedelmi alkalmazottak november 13-ra általános sztrájkot proklamáltak.

Földregés Tirolban. Bécsből jelentik: A tiroli Lech völgyben több helyen földregést észleltek. A rengés központja a Zugspitze táján lehetett.

Slágerdalok jogtalan eljátszásának vádjára felmentették a vendéglőst és a primárt. A kolozsvári zeneszerzők egyesületének pénzbeszedője feljelentette Molnár Gyulát a Zöldfa vendéglő tulajdonosát és Bozsodi János cigányprimást két ismert sláger dal eljátszásáért, amelyért nem fizették le a kellő díjat. A vendéglős tiltakozott a vád ellen, mert szerinte mindig rendesen lefizette a szükséges díjakat. A bíróság úgy a vendéglőst, mint a primást felmentette a vád alól. A vendéglős azzal az indokkal szabadult meg a büntetéstől, hogy nem felelős azért amit a cigány játszik. A cigányt pedig azért mentették fel, mert nincs bizonyíték arra hogy nem fizette be a szükséges díjat.

Feltétlenül nézze meg a legragyogóbb filmsikert: „Fekete huszár” Zenés világláger. Conrad Veidt, Mady Crisjtians. Royal Mozgóban

A Lindberg-házaspár Svájcba érkezett. Genfből jelentik: A Lindbergh házaspár Hollandiából jövet repülőgépen megérkezett Svájcba és leszállt a Genfi tó vizére, Lindberghet hivatalos fogadtatásban részesítették.

Modern női szabászat. A Kocsok Sándor által szerkesztett nagy mű füzetekben jelenik meg, egy-egy füzet ára 65 lej, előfizetésben. A három megjelent füzet együtt 195 lej Lepage-nál Cluj-Kolozsvár.

Influenza, torokgyulladás, az orr és garat elnyálkásodása, a mandulák megbetegedése, valamint tüdőcsueshurut esetén gondoskodjék arról, hogy gyomra és belei a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával többször és alaposan kitisztíttassanak.

A kolozsvári hadbírósi hírei. A kolozsvári hadbírósi hat hónapi fogházra ítélte Iltea János káplárt, aki feltörte az ezred anyagraktárát és különböző ruhameg neműt ellopott. — Társa Joan és Vivican Gheorge csendőröket feljebbvalójának megsértéséért kéthónapi elzárásra ítélte a hadbírósi bíróság.

Jaques Deval: A préda. Egy francia lány története, akit Közép-Amerika exotikus világába sodor a végzet s aki hiába vágyik vissza hazájába, a bűn, a pénz, a szerelem, a politika láthatatlan karjai nem engedik. Egészvásznonkötésben 60 lej, minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs Lepage-nál, Kolozsvár.

Ötvi fogházat kapott a katona, mert nem engedelmességet felejtett el. A kolozsvári hadbírósi bíróság Dan tanácsa mártárvált Ruina Vasile katona ügyét, akit azzal vádolnak, hogy megtagadta az engedelmességet Vereicu Gheorge kapitánynak. A katona elmondja védekezésében, hogy a kapitány felszólította, hogy tegye le az esküt, ami arra kötelezné őt, hogy adott esetben fegyvert kell használni. Beismeri, hogy az engedelmességet megtagadta, még pedig azért, mert nazaremus vallású, akiknek tilos a fegyverforgás vagy annak használata. A hadbírósi bíróság súlyosbíto körülménynek vette, hogy a katona feljebbvalójának tagadta meg az engedelmességet és ezért ötvi fogházra ítélte.

PHÖNIX

Életbiztosító Társaság

KÖZPONTI IGAZGATÓSÁG: WIEN.

ALAPITTATOTT 1882. évben.

Teljesen befizetett alaptőke 4.000.000 osztr. schilling

1932. év végén:

Biztosítási állomány	Lej 65.682.662,381.—
Járadék	104.630.960.—
Díjbevétel 1932-ben	3.680.923.820.—
BIZTONSÁGI ALAPOK	12.886.998.712.—

Romániai igazgatóság: București, Piata Rosetti 4.
Erdélyrészi: Cluj, Str. Nic. Jorga 16.

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

Gyermekek, járadék- és nyugdíjbiztosítás.

A legszebb ajándék a Phönix-kötvény

Mert ezzel gondoskodik saját magáról, feleségéről és gyermekeiről, és gyarapítja a Zsidó Földvásárló Alapot Palesztinában

Dr. Weiss Sándor előadása a kolozsvári WIZO teadélutánján. Kedden 1. hó 7-én tartotta meg érdekes előadását Dr. Weiss Sándor a kolozsvári WIZO teadélutánján Palesztinizmussal. Az előadót Özv. Wertheimer Samuné elnöknő meleg szavakkal üdvözölte, majd a nagy érdeklődést keltő előadás következett. Az előadó beszélt a kivándorlásról, annak okairól, az egészség szükségességéről, a helyzetéről a diaszpórában stb. Az előadást a jelenlévő hölgyek nagy érdeklődéssel hallgatták, majd vita következett, amelyben a hölgyek majdnem mindegyike ügyes hozzászólásokkal vett részt. Itt jegyezzük meg, hogy Dr. Weiss Sándor előadásának másik két részét a „Német zsidó helyzete” és „Hitlerizmus” címen rövid időn belül fogja megtartani, mely előadás iránt már most nagy érdeklődés nyilvánul.

Kis hírek Hitler Németországából. Berlinből jelentik: Münchenben a nemzeti szocialista párt régi gárdája csütörtökön ünnepelte a feldherrnhallei nemzeti szocialista első megalakulás és zászlóbontás tizedik évfordulóját. — Magdeburgban a bíróság Letzner mozdonyvezetőt, aki politikai ellenfelet halálra ítélt, a bíróság elítélte. — A német birodalmi kereskedelem rendjének helyettes alelnöke, von Dewitz kijelentette, hogy a zsidó kereskedőknek ott a helyük a kereskedelmi szervezetekben. Ha az egész kereskedelmi kézbe akarják venni, akkor a kereskedők egy része nem maradhat kívül a szövetségekben. Minthogy még mindig egy sereg kereskedő van, aki távol tartja magát szövetségétől, a kereskedői rend vezetősége azzal a kéréssel fordul a kormányhoz, hogy rendelje el a kényszerbelépést a szövetségekbe. — A horogkeresztes német diákszövetség birodalmi vezetője, dr. Stäbel a következő rendeletet bocsátotta ki: „A kancellár helyettesének, Hessnek és Röhm vezérkari főnöknek határozott rendelkezéseivel szemben ismétlen előfordult német főiskolákon, hogy külföldi diákok azért, mert nem köszöntek Hitler-módra, súlyos kellemetlenségeknek és bántalmazásoknak voltak kitéve. Az ily eljárás a jövőben a szövetségből való kizárást fogja maga után vonni. Elváróm a német diákoktól, hogy mindenkor méltóságteljesen és előékenyen bánjanak a külföldi tanulókkal”.

Torokfájásnál öblögesse torkát „Diana” sósborszesszel, ezzel megelőzi a fertőzést.

Az Orvosszövetség 1933 november 11-én, szombaton délután fél 6 órakor szakulást tart a belgyógyászati klinika előadótermében a következő programmal:

1. Dr. Tirlea: Elsődleges syphiloma az ajkakon (két beteg bemutatásával).
2. Doc. dr. Vancea: Betegbemutatók.
3. Dr. Remus Doctor: Mastoiditis acuta, meningitis, phlebitis sinus lateralis, egy meggyógyított beteg bemutatásával.
4. Prof. C. in Urechie: Betegbemutatók.
5. Dr. A. Moga: Atrioventricularis dissociatio, interferenciával egy rheumatismus poliarticularis acután átment betegnél. Érdeklődőket szívesen lát a vezetőség.

Tájfutás dühög az indokina Annam partvidékén. Párizsból jelentik: Az indokina Annam partvidéke mentén tájfutás dühög. Nagy anyagi károkon kívül számolni kell azzal, hogy legalább száz ember életét veszítette a viharokasztrófában.

Meghalt a braziliai jegybank volt kormányzója. Londonból jelentik: Juan Riberre volt braziliai pénzügyminiszter, a braziliai jegybank volt kormányzója Rio de Janeiróban meghalt.

Láthatatlan gárda. Bécsi film, a legjobb színészyaggal, pazar kiállításban, izgalmas cselekménnyel. A Láthatatlan gárda egy kémszervezet, amelyet munkában látni még mindig a legnagyobb idegizgalom. Ezuttal az olasz és osztrák kékmeleg munkáját látjuk a világháború során. A munkában nemcsak katonatisztek és főúri hölgyek szerepelnek, hanem egy élelmes újságíró is, akit Homolka, a kintinó filmszínész alakít, Brigitta Helm egy olasz grófnő szerepében brillíroz. A főszereplő pedig Karl Ludwig Diehl, a híres mozsztár. Különös érdekessége a filmnek az olasz levegő, Rómát látjuk, a modern és a régít, gyönyörű palotáit, bárjaít, osztériáit; olasz zenét hallunk, a legjavából. A Szent Péter templom körüli zajló élet vonul fel előttünk, majd a régi Róma csonka oszlopaival és a klasszikus élet maradványaival. Persze légi harcok nélkül kémfilm el sem képzelhető. A Select mozgóban pedig, ahol a filmet vetíteni fogják, olyanok a gépek, hogy a hang és ének illuziókeltőm érvényesül. Nagy vonzóereje a darabnak a képek tisztasága. (Sz.)

ésből. Szívéből... amikkel a jöte... az inségesek... remt. Napközi... Női Aggmenház... y, három évtizedes... rom stációja.

méltaita a függöny... A nemes veretű... és a szónokhoz... és hatást keltett... nap volt. Intim és... iv ünnepe volt.

(sz. l.)

z közleményei:

árnya tetejét be... színházban. Hossz... színházban nem volt... sárnap délután és... vezik a kaszárnya... toja a Nótás kap... lékébe idézni. K... Magyar levegő... ar dal diadala lesz... szaszárnya tetejét... Mihály társula... lesz ez az előadás... ggyal készül a szin... jó előadás, friss... majd a sikert. A... an és este is 45 lej... 30-20 lej. erkély... 25 lej.

MŰSORA:

or: Evangelimann... or: Varázsfuvola.

HETI MŰSORA:

e 9: A Kék madár

társulat műsora... színházban:

or: Zsindelyezik a

ckor: Zsindelyezik

or: Zsindelyezik

or: Zsindelyezik

or: Dubarry.

MŰSORA

es 9 órakor:

énés világláger... eidt, Mady Cris... etzke.

Stefan Zveig no... sz.: Willy Forst... Reinhardt színész-

MŰSORA

akor:

órákor:

órákor:

or:

ia, Rendkívül is... et, főszerepekben:... arl Ludwig Diehl.

MŰSORA

akor:

órákor:

órákor:

or:

enül kedves kelte... ben: Ramon Né... ves.

szó 2 lej, vast... isebb apró hird... knek 30 százalé... etések díja előre... et csak egy továb... mellékelve van.

et gyors és gőp... an nyelvtudással... „Állandó” jellegű

szilvát, diót, mo... megfelelő előleg... legutányosabban... amare.

bás komfortos la... ájus 1-re, esetleg... usz, Piata Mihá

UJ KELET *Legújabb hírek*

Németország november 12-ike után nagyarányú akciót indít a versaillesi békeszerződés revíziója érdekében

Göring a revizióról tárgyalt Rómában Mussolinivel? Oriási izgalom Párizsban. Németország meg akarja kezdeni a fegyverkezést

Paul Boncour szankciókat helyez kilátásba a versaillesi szerződés megsértése esetén

Berlin, november 9. Göring tegnap elhagyta Rómát s a centocellói repülőtérrel visszaindult Németországba. A porosz miniszterelnök a délután folyamán a münchen-berneisenfeldi repülőtérré érkezett, ahonnan nyomban a müncheni Barna Házba hajtatott. Göring a Barna Házban jelentést tett a Münchenbe érkezett Hitlernek római utja eredményeiről.

A genfi lapok információi szerint Mussolini egy héttel ezelőtt közölte Németországgal, hogy ismételtan aggodalommal néz a német-osztrák viszony további alakulása elé. Az ügy iránt a hatalmak kormányai is rendkívül érdeklődést tanúsítanak s ezért történt Göring utba-indítása Rómába, hogy az olasz aggodalmakat eloszlassák. Hogy ez milyen mértékben sikerült, ezidőig még nem lehet tudni.

Berlinben hangoztatják, hogy a német kormány felfogása Németországnak a Népszövetségből történt kiválasztása óta semmilyen tekintetben nem változott.

Párizs, november 9. A Le Temps szerint Göring Rómában aziránt érdeklődött Mussolininál, milyen álláspontot foglal el Olaszország, ha a német birodalmi kormány a népszavazás eredményének ismertetése válsága után

nagyarányú akciót indít be a versaillesi békeszerződés revíziója érdekében.

A porosz miniszterelnök biztosítékot akart szerezni abban az irányban, hogy Róma nem ellenzi a revízió határozott felvetésére irányuló német lépést Párizsban — írja a Temps — még nem tudják, Mussolini milyen választ adott Göringnek, de fényes fogadtatásból már arra következtettek, hogy az olasz kormányfő nem helyezkedett az igényvel szemben elutasító álláspontra.

Ujabb párizsi jelentések szerint francia politikai körökben tartja magát az a hír, hogy Hitler a népszavazási eredményt arra fogja felhasználni, hogy proklamálja, miszerint a versaillesi szerződés pontjai a jövőben Németországra nézve csak annyiban lesznek kötelezők, ha összeegyeztethetők az egyenjogúság elvével.

A hírekkel kapcsolatban Louis Marin szélsőjobboldali képviselő a francia kamara külügyi bizottságának ülésén kérdést intézett Paul Boncourhoz, mi lenne, ha Németország nyitna szembeszállva a versaillesi békeszerződés érvényességével és követelné a revíziót. A francia külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy Franciaország ragaszkodik a versaillesi békeszerződés egészéhez. Szankciók követhetnének be s a szankciók ügyében igyekezzenek a többi hatalmakkal meg egyezésre jutni. Arra a kérdésre, mi történne akkor, ha Németország szerződésellenesen megkezdené a fegyverkezést Paul Boncour ezt a választ adta:

— Nem hiszem, hogy sor kerüljön a versaillesi békeszerződés ilyen súlyos megsértésére. A kérdés felvetését nem helyeselem, mert elmérgesítheti a helyzetet.

Megkérdezték a külügyminisztert arról is, hogy mi a válasza az ismételt német közvetlen tárgyalási ajánlatra. A külügyminiszter közölte a francia kormány két feltételét:

1. Ha kilátás van arra, hogy a közvetlen tárgyalások népszövetségi keretben eredményre vezetnek.
2. Ha Németország hozzájárulását adja ahhoz, hogy a francia kormány

a közvetlen tárgyalások minden fázisáról tájékoztathassa a szövetségeseket. Ilyen előfeltétel mellett szó lehet közvetlen tárgyalások megindulásáról.

Senki sem veszi komolyan Szovjet-Oroszországban a birobidszani zsidó kolonizációt

Mit látott egy amerikai zsidó-szocialista újságíró Szovjet-Oroszországban?

Prága, november 9. A napokban Prágába érkezett Harry Lang, a newyorki „Forward” című zsidó szocialista napilap főszerkesztője aki a prágai cionista kongresszus után tanulmányutat tett meg Szovjet-Oroszországban és Newyorkba való visszatérése útján előadást tartott prágai „Salom Alechem” Kulturklubban a szovjetországi zsidóság helyzetéről. Harry Lang első impressziója az volt, hogy ma sokkal szabadabban beszélnek az ukránjai, fehéroroszok, sőt moszkvai és leningrádi zsidók, mint néhány évvel ezelőtt. Ez a változás — mondotta — nem arra vezethető vissza, mintha a szólás- és gondolat szabadság bilincsei feloldódtak volna vagy a denunciansok száma és a GPU hatalma csökkent volna, hanem arra, hogy a nyomor és a kétségbeesés olyan fokra emelkedett, hogy az emberek, miután ugyis-már mit veszíthnek és nincs miért félniük, nem tartják már féken a nyelvüket. A nyomor minden elképzelést felülül azon zsidóknál is, akiket beil-

lesztettek a termelési processzusba. Az éhhalál mindennapi jelenség. Valamivel kedvezőbb a zsidók helyzete az ukránjai és krimi kolóniákban, azonban az államnak való kényszerű termelésbesszolgáltatások, a szomszédok irigysége és az állami hatóságokkal való örökös surlódások súlyosan megnehezítik és elkeserítik az itteni zsidók életét is. Biro-Bidszánról, — mely a jelenlegi orosz-japán háborús feszült ségben különös jelentőségre tett szert, miután Mandzsuria határszélén fekszik, — egyáltalán nem beszélnek már a Szovjetunió európai részének zsidó köreiből. A legtöbb birobidszani bevándorló visszavándorolt és sokat beszélnek az ottani tarthatatlan viszonyokról. Az „Emes” és a többi zsidó újságok cikkei ellenére, egyetlen zsidó sem veszi komolyan a birobidszani zsidó autonómia tervét. A birobidszani szappanbuborék szétpukkant. Ez az általános véleménye a Szovjet-Oroszországban élő zsidóknak.

Meghalt Leo Motzkin

Párizs, nov. 9. Tegnap éjszaka tizenkét órakor megszünt dobogni egy nagy zsidó szív, az élők sorából elköltözött egy nagy zsidó lélek. Meghalt dr. Leo Motzkin, a cionista kongresszus, a cionista világszervezet Actions Comitésének, a Népszövetség zsidó delegációjának elnöke, a megújított zsidó nép kimagasló vezérének, aki különösen az utolsó tizenöt esztendőben töltött be történelmi funkciót a zsidó nép életében.

Hatvanhat éves volt Leo Motzkin. Egész életét zsidó népének és a zsidó harcnak szentelte. Már kora ifjúságában a zsidó nemzeti mozgalom első soraiban látjuk nagyszerű egyéniségét. Nem volt az újkori zsidóságnak olyan kollektív megmozdulása, amelyben Motzkin ne játszott volna elsőrendű vezetőszerepet. Azóta, hogy Nahum Szokolow, a cionista világszervezet elnöke, Motzkin tilt a cionista kongresszus elnöki székében és a zsidó nép parlamentjét olyan nagy rutinnal és olyan nagy felkészültséggel irányította, amely vetekedik bármely európai parlament elnökének kvalitásaival. A versaillesi és St. germaini békekonferenciák óta a zsidó kisebbségi mozgalom élén állt.

A háború utáni békekonferenciák óta Motzkin neve szorosan összefügg a zsidó nép politikai törekvéseivel. Mint a Comité des Delegations Juives elnöke, tizen négy év óta vezeti a zsidó kisebbségek hárát a maguk jogajért. Motzkin volt

az az autoritás, a genfi körökben, aki érvényt tudott szerezni a zsidóság követeléseinek és jogainak. Töretlen erejű és önzetlen harcosa volt népének és az emberi igazságnak.

Leo Motzkin 1867-ben született Oroszországban, a Kiew melletti Browary községben. 1889-ben mint a berlini egyetem hallgatója N. Syrkinnel és J. Lurjével megalakítja Berlinben az első zsidó nemzeti diákegyesületet. Itt fejezi be egyetemi tanulmányait. Herzl fellépése után a politikai cionizmushoz csatlakozik, meg jelenik az első bázeli kongresszuson és egyik megteremtője volt a bázeli programnak. Azóta megszakítás nélkül vezetőhelyet tölt be a cionista mozgalomban. Az első cionista Akciós Komité megbízásából Palesztinába utazik a zsidó kolóniák felülvizsgálására, majd kiadja felülvizsgált jelentését „A zsidó kolóniák Palesztinában” címmel. Az első cionista kongresszuson a galutbeli „Gegenwarstarbeit” és a cionista kulturtörékek egyik harcosa volt, 1901-ben cionista barátjaival megalakítja a demokrata cionista frakciót. A világháború kitörése Hágába sodorja, ahol vezeti a cionista világszervezetet és egész Skandináviában nagy szabású segélyakciót indít be a háborús területeken nyomorgó zsidók érdekében. 1919-ben titkárra, majd később elnöke az általa létesített Comité des Delegations Juivesnek és ebben a minőségében elvül

hetetlen érdemeket szerzett a kisebbségi jogokért vívott harcában. Nagy szerepet játszott a békekonferenciákon és különösen jelentős befolyása volt az általános kisebbségi jogok lefektetésénél. Politikai körökben a nemzetközi kisebbségi jogok iniciatorát látják benne.

1920-ban Motzkin kezdeményezésére hívták össze az első zsidó világszervelet-konferenciát, mely az első lépés volt az összes zsidó segélyező szervezetek koordinálásának irányában. A nemzetközi politikai értekezleteken is nagy szerepet játszott, mint a zsidó nép képviselője. Így alelnöke volt a kisebbségek kongresszusának s tagja volt a népszövetségi ligák kongresszusának elnökségének. A nemzetközi kisebbségi mozgalomnak egyik legmarkánsabb egyénisége volt. A legutóbbi kisebbségi kongresszustól tüntetően távol tartotta magát a többi zsidó társával, miután a német kisebbségi képviselői nem voltak hajlandók elfogadni egy, a németországi zsidó jogfosztásokat elítélő határozati javaslatot. Az a levél, amelyet Motzkin ebből az alkalomból intézett a kisebbségi kongresszushoz és amelyben megindokolta a zsidó delegáció távolmaradását, mely benyomást tett az egész világ közvéleményére és történelmi dokumentummá magasztosult.

Széleskörű politikai tevékenysége mellett a legújabb zsidó publicisták egyike volt. 1908-tól 1914-ig a Russische Korrespondent-et szerkesztette, amely lap a szabadságjogokért és a zsidók egyenjogúságaért harcolt. „Zsidó pogromok Oroszországban” című kétkötetes művében leírja az oroszországi pogrom történetét a múlt század nyolevanas éveiről az 1905-6-os mérszárlásokig, valamint vázolja az egész oroszországi zsidóság helyzetét.

Leo Motzkin halála gyászborította az egész zsidó népet, az egész cionista mozgalmat, az építő zsidó Palesztinát és mindazokat, akik szívükön viselik az emberi szabadság, az emberi jog és egyenlőség ügyét.

Kihúzták az egymillió lejes főnyereményt

Ma kihúzták az egymillió lejes főnyereményt, amelyet a 71.243 számú sorsjegy nyert meg.

300.000 lejt nyert az 58922.
50.000 lejt nyert a 31651.
20.000 lejt nyert a 2424, 79226, 35620.
számu sorsjegy.

Szeresszen butoraink

minőségéről információt vedőinktől!

Ezek címjegyzékét készséggel elküldjük!

Székely & Réti

Butorgyár Rt.-től, Targu-Mures. Fjókok: Bucuresti—Brasov

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Barzei L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 6-71.

Taxa post. plătite in No. 224.713
A. Baron I. Telefon: 9. Havonta 11. évre 600. e. földre: Ha félre 6. e. defések dij. KELET” a ssidóság eg kelnk után rás megjelö

Az

Szombat Kizáról

Bucuresti-Kelet tud.) semmi újat a módózatának a Vaida-kabiré vetett újab elnökség hívamely

cáfolja, mepárt vegyülésén Vaida és Tzal vádolvámany bu Titulescu köz — mondja a állapotokra i a nemzeti pavétel nélkül — Eddig szölbán nem egórtisztázza Titulpartíi kormány. Nemzeti paras is, ha Titulescu leges Duca-koné a verziót, okozója.

Ezek a nem éppen ezért cu lemond tájáról és

Nagyon lehet ez a Titulescu egyéb, mint v hány hónappal. A kulisszák kezdődött már bogozása, Tituszu audiencia előtt, majd kil félkilenc órak vegyen a Vaid minisztertanác lemondásban i gyvi miniszter ahová éjjel fél

Caraiman szonnal felker aralkodó maga Puiu Dumitres ahonnan két e és hajnali négy beszélést folyt miniszterrel, a perkor vissza Szinajába e és ma egész a helység f

„A kormányv lyozza az ura vegyen vasárn testi templom estire megállap baton reggel. Délben az a gradja Viada ja a kormán lőszinüleg I Szombat délut István és N. O testületek elnö cián, az alkot lően, majd a kerül sor.

Bizonyos kö zódve arról, many le Bucuresti-Bu parasztpárt ve ülése rendkiv különösképpen